

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-018

назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

(734025, Тоҷикистон, ш. Душанбе,

хиёбони Рӯдакӣ, 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Азимзода Ҳайдаршоҳ Раҷаб дар мавзӯи «Шартномаи хариду фурӯши чакана: масъалаҳои асосии танзими ҳуқуқи хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ пешниҳод шудааст

Автореферати диссертатсия, ки ба омӯзиши мазмун, сохтор, хусусият ва тартиби ҳуқуқии шартномаи хариду фурӯши чакана бахшида шудааст, аз рӯи сохтор, мантиқ ва услуб ба меъёрҳои таҳқиқоти илмӣ ҷавобгӯ мебошад. Муаллиф саъй намудааст, ки масъалаи муҳими ҳуқуқи маданӣ – танзими муносибатҳои чакана дар бозори истеъмоли –ро ба таври муфассал мавриди таҳлил ва муқоиса бо амалияи ҳуқуқии дохилӣ ва хориҷӣ қарор диҳад.

1. Аҳамияти илмӣ ва амалии тадқиқот

Муаллиф мавзӯи мубрами замони муосирро интихоб карда, зарурати таҳқиқи он бо рушди иқтисоди бозорӣ, афзоиши гардиши молҳо, густариши савдои электронӣ ва зиёд шудани баҳсҳои истеъмоли асоснок кардааст. Ҷиҳати мусбии кор дар он зоҳир мегардад, ки масъалаи хариду фуруши "чакана" ҳамчун зинаи охирини гардиши мол, аз дидгоҳи ҳуқуқи маданӣ, иқтисодӣ ва амалиёти савдо таҳлил шудааст.

Муаллиф дуруст таъкид менамояд, ки савдои чакана шакли содатарини аҳд мебошад, аммо маҳз дар ин шакл зиёда аз 80–90% муомилоти ҳаррӯзаи маданӣ сурат мегирад. Бинобар ин, таҳлили ҳуқуқии он аҳамияти назаррас дорад.

2. Мазмуни илмӣ ва сифатии таҳлил

Диссертант унсурҳои асосии шартномаи хариду фурӯши чаканаро (тарафҳо, мавзӯ, мазмун, тартиби бастан) муттасил ва бо истинод ба қонунгузории амалкунанда шарҳ додааст. Таҳлилҳо бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин бо таҷрибаи ҳуқуқии Федератсияи Россия ва муаллифони маъруфи соҳа муқоиса карда шудаанд.

Ба сифати бартарии муҳими кор, чунин нуқтаҳоро метавон қайд намуд:

А) Таҳлили дақиқи унсурҳои шартномаи хариду фурӯши чакана

Муаллиф бо истинод ба моддаҳои дахлдори Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қонуни «Дар бораи ҳимояи ҳуқуқҳои истеъмолкунандагон» сохтори ҳуқуқии шартномаро дуруст нишон додааст.

Б) Баррасии муфассали савдои электронӣ

Муаллиф дуруст нишон медиҳад, ки савдои электронӣ дар Тоҷикистон то ҳол ба таври комил танзим нашудааст, ҳисоббаробаркуниҳои электронӣ нокифояанд ва низоми онлайн-пардохтҳо барои муомилоти чакана қомилан рушд накардааст. Ин хулоса барои таҷриба ва сиёсати қонунгузорӣ муҳим мебошад.

В) Мавқеи истеъмолкунанда ва зарурати ҳимояи ҳуқуқҳои ӯ

Нигоҳ ба истеъмолкунанда ҳамчун тарафи заифи шартнома дуруст арзёбӣ шудааст. Муаллиф қоидаҳои императивии танзими шартномаи чаканаро ҳамчун кафолати баробарҳуқуқии харидор нишон медиҳад.

Г) Таҳлили ҳолатҳои амалӣ

- Баён намудани мисолҳои воқеии муомилот, масалан:
- фурӯши мошин тавассути мағозаи комисионӣ,
- фарқияти савдои чакана аз хизматрасониҳои тарабхона,
- нодуруст муайян кардани табиати шартнома барои гурез аз андоз, ба кори илмӣ қимати амалии бештар медиҳад.

3. Камбудиҳо ва нуқтаҳои баҳснок

Бо вучуди бартариҳои назаррас, дар кори пешниҳодшуда баъзе камбудиҳо ва нуқтаҳои баҳснок низ ба назар мерасанд:

1) Норасоии таҳлили назариявӣ дар баъзе қисматҳо

Дар қисмати марбут ба мазмуни шартнома, муаллиф бештар ба рақами моддаҳо такя кардааст, аммо таҳлили назариявии мукамал — масалан, робитаи байни мазмун ва аҳамияти ҳуқуқии шартҳои шартнома — пурра инкишоф наёфтааст.

2) Такяи зиёд ба маводи меъёрии дохилӣ

Таҳлил ба қонунҳои дохилӣ бештар такя мекунад. Ин хуб аст, вале барои як диссертатсияи илмӣ таҳлили таҷрибаи бештари судӣ низ лозим буд.

Дар маҷмӯъ, автореферати пешниҳодшуда ба талаботи таҳқиқоти илмӣ сатҳи диссертатсия мувофиқат мекунад. Мавзӯъ актуалӣ, таҳлил муфассал, натиҷаҳо асоснок ва далелнок мебошанд.

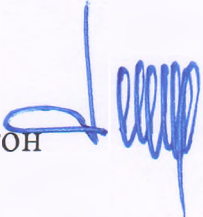
Гарчанде баъзе нуқсонҳо ҷой доранд, вале онҳо характери умумӣ дошта, ба арзиши илмӣ кори тадқиқотӣ ҳалал намерасонанд.

Аз мазмун ва муҳтавои автореферат чунин хулоса кардан мумкин аст, ки таҳқиқоти диссертатсионии Азимзода Ҳайдаршоҳ Раҷаб ба талаботҳои муқарраркардаи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, 267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он Азимзода Ҳайдаршоҳ Раҷаб бошад, сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) мебошад.

Муқарриз:

номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, ректори

Донишқадаи тақмили ихтисоси

Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Собирзода И.С.

Имзои Собирзода И.С.-ро тасдиқ мекунам:

и.в. мудири бахши кадрҳо ва коргузори

Донишқадаи тақмили ихтисоси

Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Асламзода Н.

«19» 11 2025 с.

Суроғаи муқарриз:

Донишқадаи тақмили ихтисоси Вазорати адлияи

Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734063,

Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе,

ноҳияи Шоҳмансур, хиёбони Айни 127

E.mail: sis-tj85@mail.ru

Телефон: +992(37) 225-02-51

Телефони мобилӣ: +992-93-808-22-66

Факс: +992(37) 225-02-60